

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378. 74 (072)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.12825362>

**Теорія і методика професійного навчання анатомічної пластики майбутніх
викладачів сфери дизайну**

Афанасьєва Наталія Анатоліївна,

аспірантка кафедри професійної підготовки, документознавства та
публічного управління Українського державного університету

імені Михайла Драгоманова,

01601, м.Київ, вул. Пирогова 9, Україна,

n.a.afanasieva@npu.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0003-2995-4676>

Прийнято: 05.07.2024 | Опубліковано: 25.07.2024

Анотація. Мета статті полягала в розробці та впровадженні ефективних методичних підходів і навчальних технологій у навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів сфери дизайну. У роботі використано такі загальнонаукові методи, як аналіз, синтез, дедукція, конкретизація, узагальнення. У результатах з'ясовано, що анатомічна пластика є фундаментальною дисципліною, яка забезпечує основи для створення реалістичних та естетично привабливих форм у різних видах мистецтва й дизайну. У цьому контексті особливого значення набуває розробка теоретичних та методичних підходів, які сприятимуть успішному засвоєнню цієї дисципліни майбутніми викладачами. Важливим аспектом є інтеграція класичних методів

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

навчання з сучасними технологіями, такими як цифрові моделі, віртуальна реальність і мультимедійні засоби, що дозволяють створювати більш динамічний та інтерактивний освітній процес. Проаналізовано методичні засади, які охоплюють різні педагогічні стратегії, методи та форми навчання, зокрема лекції, практичні заняття, майстер-класи, самостійну роботу здобувачів освіти та їх творчу діяльність. Розглянуто питання формування професійних компетенцій, необхідних для викладачів дизайну, включаючи розвиток творчих здібностей. Викладачі повинні не тільки передавати знання з анатомічної пластики, але й стимулювати творчий потенціал здобувачів освіти, сприяти розвитку їхньої уяви та здатності до інновацій. Для цього застосовуються різноманітні методи, зокрема проєктне навчання, яке дозволяє здобувачам реалізувати свої ідеї на практиці, а також участь у конкурсах та виставках, що сприяє формуванню професійних навичок та впевненості у своїх силах. У висновках підсумовується, що теорія і методика професійного навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів сфери дизайну є комплексною та багатогранною галуззю, яка вимагає всебічного підходу та врахування сучасних тенденцій в освіті та технологіях. Впровадження ефективних методик навчання сприятиме підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних успішно працювати у сфері дизайну та передавати свої знання наступним поколінням.

Ключові слова: анатомічна пластика, професійне навчання, методика викладання, майбутні викладачі, сфера дизайну.

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Theory and methodology of professional teaching of anatomical plasticity
for future teachers in the field of design**

Nataliia Afanasieva,

Postgraduate of the Department of Professional Training, Document Science
and Public Administration of the Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine,
01601, Kyiv, st. Pirogov 9, Ukraine,
n.a.afanasieva@npu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0003-2995-4676>

***Abstract.** The purpose of the article was to develop and implement effective methodological approaches and educational technologies. The article uses such general scientific **methods** as analysis, synthesis, deduction, concretization, and generalization. The **results** revealed that anatomical plasticity is a fundamental discipline that provides the basis for creating realistic and aesthetically pleasing forms in various forms of art and design. In this context, the development of theoretical and methodological approaches that will contribute to the successful mastering of this discipline by future teachers is of particular importance. An important aspect is the integration of classical teaching methods with modern technologies, such as digital models, virtual reality and multimedia tools, which allow creating a more dynamic and interactive learning process. Methodological principles covering various pedagogical strategies, methods and forms of education, including lectures, practical classes, master classes, independent work of students and their creative activities, were analyzed. The issue of the formation of professional competencies necessary for design teachers, including the development of students' creative abilities, is considered. The issue of the formation of professional competencies necessary for design teachers, including the development of students' creative abilities, is considered. Teachers*

*should not only impart knowledge of anatomical plastics, but also stimulate the creative potential of students, promote the development of their imagination and ability to innovate. Various methods are used for this, in particular, project-based learning, which allows students to implement their ideas in practice, as well as participation in competitions and exhibitions, which contributes to the formation of professional skills and self-confidence. The **conclusions** conclude that the theory and methodology of professional training of anatomical plasticity of future teachers in the field of design is a complex and multifaceted field that requires a comprehensive approach and consideration of modern trends in education and technology. The implementation of effective training methods will contribute to the training of highly qualified specialists who are able to successfully work in the field of design and pass on their knowledge to the next generations.*

Keywords: *anatomical plasticity, professional training, teaching methods, future teachers, the field of design.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями (Вступ). У сучасному світі дизайн відіграє важливу роль у формуванні естетичних, функціональних та практичних аспектів навколишнього середовища. Одним із ключових елементів підготовки майбутніх фахівців у сфері дизайну є знання анатомічної пластики, яка забезпечує розуміння будови людського тіла та його пропорцій, що є необхідним для створення високоякісних та реалістичних зображень. Професійне навчання майбутніх викладачів дизайну вимагає не лише глибоких теоретичних знань, але й володіння методиками ефективного викладання анатомічної пластики.

Актуальність цієї теми зумовлена потребою в підготовці компетентних фахівців, здатних навчати здобувачів освіти мистецтву створення анатомічно правильних зображень, які відповідатимуть сучасним вимогам дизайну.

Відповідно, теорія й методика професійного навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів є надзвичайно важливою складовою освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (Огляд літератури). Значна кількість дослідників вивчали теорію й методику професійного навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів сфери дизайну. Зокрема, А. Бровченко розглядає сучасні тенденції в дизайн-освіті, акцентуючи на необхідності інтеграції новітніх технологій та методик навчання для підвищення якості освіти. Науковець також аналізує виклики, з якими стикаються заклади освіти в контексті швидких змін на ринку праці [2]. О. Демиденко, М. Потапенко, В. Кругляк, Г. Потапенко зосереджують дослідження на впровадженні дуальної освіти у сфері графічного дизайну. Вчені визначають переваги й недоліки дуальної системи, її вплив на підготовку фахівців та перспективи розвитку цього напрямку в Україні [3]. Ці ж учені в інших працях досліджують процес формування художньо-естетичного смаку в здобувачів освіти-дизайнерів під час їхньої професійної підготовки, розглядають методики та підходи, які сприяють розвитку естетичного сприйняття й творчих здібностей [6]. Л. Коваль аналізує стратегії розвитку креативних навичок у здобувачів освіти, які навчаються за спеціальністю «Дизайн». Дослідник пропонує різні підходи до формування творчих здібностей, акцентуючи на практичних заняттях та інтерактивних методах навчання [8]. А. Колодяжна, І. Романенко розглядають питання формування професійного іміджу викладачів професійних коледжів. Науковці наголошують на важливості створення позитивного іміджу як складової професійного становлення та успішної педагогічної діяльності [9]. Е. Обуховська присвятила дослідження аналізу складових авторитету викладача у сфері дизайну. Учена пропонує різні підходи до напрацювання авторитету серед здобувачів освіти, розглядаючи педагогічні, професійні та особистісні аспекти [10]. Н. Орлова вивчає перспективи та

виклики, пов'язані з інтеграцією інноваційних методів в освітній процес [11]. О. Пелех, М. Сенів аналізують проблеми й перспективи використання технологій віртуальної та доповненої реальностей у повсякденному житті та професійній діяльності. Учені розглядають можливості цих технологій для навчання та їх вплив на підготовку фахівців [12]. С. Пісьо досліджує аспекти вивчення пластичної анатомії в контексті мистецької освіти. Науковець аналізує роль знання анатомії у формуванні художньо-естетичних навичок здобувачів освіти та пропонує методики інтеграції цих знань в освітній процес [13]. Т. Чернявський обговорює міждисциплінарний підхід до навчання графічного дизайну майбутніх вчителів трудового навчання. Дослідник акцентує на необхідності інтеграції інформаційних технологій в освітній процес для покращення професійної підготовки вчителів [14].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значну кількість напрацювань, залишаються питання, які потребують більш ґрунтовного вивчення. Так, до цього часу відсутні систематизовані методичні рекомендації щодо викладання анатомічної пластики майбутнім викладачам дизайну. Наявні підходи часто фрагментарні та не враховують специфіку підготовки фахівців у цій галузі. Недостатній розвиток освітніх технологій, адаптованих до викладання анатомічної пластики, також викликає занепокоєння. Традиційні методи навчання не завжди ефективні в сучасних умовах, що вимагає пошуку інноваційних рішень.

Крім того, існує обмеженість інтеграції практичних занять з анатомічної пластики в загальний освітній процес майбутніх викладачів дизайну. Необхідно забезпечити баланс між теоретичними знаннями та практичними навичками. Недостатнє вивчення впливу нових методик навчання на формування професійних компетентностей здобувачів освіти також є суттєвою проблемою.

Потрібно провести комплексні дослідження, що дозволять оцінити ефективність різних підходів.

Невизначеність критеріїв оцінювання успішності навчання анатомічної пластики також потребує уваги. Існує потреба в розробці чітких стандартів та критеріїв, що дозволять об'єктивно оцінювати знання та навички здобувачів освіти. Крім цього, наявна нестача міждисциплінарних досліджень, які б поєднували аспекти анатомії, мистецтва та педагогіки для створення комплексного підходу до викладання анатомічної пластики.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті було дослідження та впровадження інноваційних підходів до навчання, що забезпечать майбутнім викладачам здобуття необхідних знань з анатомічної пластики та розвиток практичних навичок для ефективного викладання цієї дисципліни. Відповідно до мети були визначені такі завдання:

1. Проаналізувати сучасні теоретичні підходи до професійного навчання анатомічної пластики викладачів сфери дизайну.

2. Розробити ефективні методичні рекомендації для навчання анатомічної пластики, що сприятимуть формуванню професійних навичок у здобувачів освіти.

3. Визначити оптимальні освітні технології та інструменти, що забезпечать якісне викладання анатомічної пластики в контексті підготовки майбутніх викладачів дизайну.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Анатомічна пластика як ключова дисципліна в навчанні дизайну забезпечує глибоке розуміння будови людського тіла, що є основою для створення реалістичних та виразних образів у графічному дизайні, скульптурі та інших творчих напрямках [2].

В умовах швидкого розвитку технологій і постійно збільшуваних вимог до якісного навчання важливо вивчати й впроваджувати сучасні методичні підходи до викладання анатомічної пластики. Це передбачає інтеграцію новітніх технологій, таких як 3D-моделювання й віртуальна реальність, що відкриває нові можливості для більш глибокого та наочного вивчення анатомії [4].

З метою підвищення якості підготовки майбутніх викладачів необхідно розробити й реалізувати методики, які відповідають сучасним вимогам та сприяють ефективному засвоєнню анатомічних знань. Це забезпечить не тільки підвищення професійних навичок здобувачів освіти, але і їх готовність до викладацької діяльності, що є критично важливим для формування нових поколінь дизайнерів [3].

Одним з основних завдань професійного навчання анатомічної пластики є забезпечення здобувачів освіти знаннями про будову тіла, його динаміку та взаємозв'язок елементів. Ці знання є необхідними для створення реалістичних і виразних зображень, які відповідають естетичним та функціональним вимогам сучасного дизайну [1].

Теорія професійного навчання анатомічної пластики передбачає вивчення різних аспектів цієї дисципліни, охоплюючи історичні, наукові та художні підходи. Методика навчання орієнтується на розробку й впровадження ефективних педагогічних стратегій, що сприяють розвитку в здобувачів освіти не тільки технічних навичок, але й креативного мислення, здатності до аналітичного підходу та художнього вираження [8].

Сучасні освітні технології, такі як 3D-моделювання, віртуальна реальність та інтерактивні навчальні платформи, відкривають нові можливості для вдосконалення процесу навчання анатомічної пластики. Інтеграція цих технологій в освітній процес дозволяє здобувачам глибше розуміти складні

анатомічні структури й експериментувати з різними художніми техніками у віртуальному середовищі [6].

Підготовка майбутніх викладачів дизайну також передбачає розвиток педагогічних компетентностей, що дозволяють ефективно передавати знання та навички здобувачам освіти. Це вимагає розробки спеціалізованих методик викладання, які враховують різні рівні підготовки здобувачів освіти та їх індивідуальні потреби [1].

Знання анатомії є критично важливим не тільки для художників і дизайнерів, але й для будь-якого фахівця, який працює з людськими формами й пропорціями. Анатомічна пластика допомагає краще зрозуміти динаміку та структурні особливості людського тіла, що є основою для створення реалістичних і виразних образів у графічному дизайні, анімації, скульптурі та інших творчих дисциплінах [11].

Розробка методичних підходів до навчання анатомічної пластики охоплює впровадження інтерактивних вправ, моделювання, аналіз реальних об'єктів і використання сучасних технологій для ілюстрації анатомічних концепцій. Практичні заняття мають бути структуровані таким чином, щоб здобувачі могли безпосередньо застосовувати отримані знання у своїх творчих проєктах, що допоможе краще засвоїти матеріал [9].

Впровадження сучасних інструментів, таких як 3D-друк, віртуальна та доповнена реальності, може значно полегшити навчання анатомічної пластики. Наприклад, 3D-моделі анатомічних структур дозволяють здобувачам детально досліджувати складові частини тіла з різних кутів, що покращує розуміння й полегшує навчання [12].

Не менш важливими є психологічні аспекти навчання. Здобувачі освіти можуть стикатися з труднощами під час опанування складних анатомічних концепцій або боротися з творчими блокуваннями. Відповідно, розробка

методик, що містять елементи підтримки й мотивації, є важливою складовою для успішного навчання. Це може передбачати різні підходи до забезпечення психологічного комфорту здобувачів освіти та підтримки їхньої мотивації протягом освітнього процесу [10].

Враховання цих аспектів дозволяє створити більш ефективні та комплексні програми навчання анатомічної пластики, що сприятимуть розвитку професійних навичок майбутніх викладачів у сфері дизайну.

Анатомічна пластика відіграє важливу роль у розвитку художнього бачення та технічних навичок здобувачів освіти. Ефективне навчання цієї дисципліни має охоплювати інтеграцію класичних методів із новими педагогічними підходами, що враховують сучасні вимоги до дизайну. Важливо забезпечити здобувачам доступ до широкого спектра ресурсів, таких як анатомічні атласи, моделі, а також можливість співпраці з фахівцями в галузі медицини й біомеханіки [7].

Особливу увагу необхідно приділити формуванню критичного мислення в здобувачів освіти через аналіз і критичний огляд робіт. Це дозволяє майбутнім фахівцям розвивати здатність оцінювати та вдосконалювати свої технічні навички й художні рішення, а також удосконалювати індивідуальний стиль [5].

До того ж важливо враховувати культурні та історичні контексти, які впливають на сприйняття й вираження анатомії в мистецтві. Розгляд різних культурних традицій та історичних періодів дозволяє здобувачам краще розуміти різноманітність підходів до зображення людського тіла та застосовувати ці знання у своїй практиці [8].

Методика навчання анатомічної пластики повинна передбачати розвиток критичної рефлексії, завдяки якій майбутні викладачі мають можливість аналізувати та обговорювати свої роботи й роботи інших. Це може реалізовуватися в організації критичних семінарів, обговорень та наданні

рецензій, що допомагає здобувачам формувати глибше розуміння предмета й удосконалювати свої навички [11].

Розробка курсів, які враховують індивідуальні потреби здобувачів освіти, є також важливою частиною підготовки майбутніх фахівців. Йдеться про диференційовані завдання, проєкти, що відповідають рівню підготовки здобувачів освіти, і персоналізовану підтримку, яка допоможе кожному досягти оптимальних результатів у навчанні [4].

Загалом, інтеграція класичних і новітніх підходів до навчання анатомічної пластики, врахування культурних та історичних контекстів, розвиток критичного мислення й адаптація курсів до індивідуальних потреб здобувачів освіти сприятимуть підвищенню якості підготовки майбутніх викладачів у сфері дизайну.

Одним з таких аспектів є інтеграція міждисциплінарних знань у навчання анатомічної пластики. Зокрема, комбінація знань з анатомії, біомеханіки та естетики може значно покращити якість навчання. Залучення спеціалістів із різних галузей, таких як медицина або фізіологія, може забезпечити майбутнім фахівцям більш глибоке розуміння функціональних і структурних особливостей людського тіла [10].

Крім того, важливо враховувати роль самостійної роботи й дослідницької діяльності здобувачів освіти. Підготовка до професійної діяльності повинна охоплювати навички самостійного вивчення, дослідження нових матеріалів і технік, а також розробки власних проєктів. Це сприятиме розвитку незалежності й творчого підходу до навчання та практики [7].

Важливим аспектом є також забезпечення зворотного зв'язку та оцінювання прогресу здобувачів освіти. Систематичне оцінювання не тільки підсумкових результатів, але й процесу навчання загалом допомагає визначити слабкі місця та коригувати освітній процес. Регулярні консультації, рецензії та

індивідуальні обговорення можуть сприяти більш ефективному засвоєнню матеріалу й розвитку практичних навичок [13].

Сучасні цифрові платформи та онлайн-ресурси можуть значно полегшити навчання анатомічної пластики. Віртуальні лабораторії, онлайн-курси та інтерактивні навчальні програми дозволяють майбутнім викладачам отримувати доступ до ресурсів і матеріалів у будь-який час, що підвищує їхню гнучкість і можливості для самонавчання [14].

Не менш важливим є врахування етичних аспектів навчання, особливо в роботі з моделями людського тіла. Важливо навчити здобувачів освіти дотримуватися етичних норм у своїй практиці та враховувати культурні й соціальні контексти при створенні та використанні анатомічних зображень [15].

Впровадження цих аспектів в освітній процес забезпечить всебічну та ефективну підготовку майбутніх викладачів у сфері дизайну, підвищуючи якість освіти та відповідність сучасним професійним вимогам.

Висновки. Здійснений аналіз сучасних теоретичних підходів продемонстрував необхідність систематизації методичних рекомендацій для ефективного викладання анатомічної пластики. Впровадження інноваційних освітніх технологій, адаптованих до специфіки викладання анатомії, сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутніх викладачів дизайну. Баланс між теоретичними знаннями та практичними навичками є критично важливим для формування компетентних фахівців, здатних створювати анатомічно точні й художньо виразні зображення.

Комплексні дослідження впливу нових методик навчання дозволили оцінити їхню ефективність у формуванні професійних компетентностей здобувачів освіти. Розробка чітких стандартів та критеріїв оцінювання успішності навчання забезпечить об'єктивність та прозорість оцінювання знань і навичок здобувачів освіти. Міждисциплінарні дослідження, що поєднують

аспекти анатомії, мистецтва та педагогіки, сприяють створенню комплексного підходу до викладання анатомічної пластики.

Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення навчальних програм і методик викладання анатомічної пластики в закладах вищої освіти, що готують фахівців у сфері дизайну. Це дозволить підвищити рівень професійної підготовки здобувачів освіти, їхню готовність до викладацької діяльності та відповідність сучасним вимогам дизайну.

Список використаних джерел

1. Артемьева І. Актуальність застосування квалітологічного підходу до організації процесу підготовки майбутніх викладачів професійної освіти у галузі дизайну в Україні. *Психологія і педагогіка на сучасному етапі розвитку наук*. 2020. № 2. С. 51–55. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/10516> (дата звернення: 20.05.2024).
2. Бровченко А. Дизайн-освіта в контексті сучасних реалій. *Молодь і ринок*. 2023. № 6 (214). С. 47–51. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/search/search?csrfToken=0169d48985a59faa1b8f563ef580ed13&query=бровченко> (дата звернення: 20.05.2024).
3. Демиденко О., Потапенко М., Потапенко Г. Інтеграція Stem-освіти в навчальну програму з дизайну: підвищення креативності та навичок вирішення проблем. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 9 (15). С. 376–385. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/download/6644/6679> (дата звернення: 20.05.2024).
4. Демиденко О., Потапенко М., Кругляк В., Потапенко Г. Вплив графічного дизайну на реалії сучасного життя та методологічні аспекти навчання здобувачів освіти спеціальності 022 «Дизайн». *Український мистецтвознавчий*

дискурс. 2024. № 1. С. 55–60. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.1.7> (дата звернення: 16.05.2024).

5. Демиденко О., Потапенко М., Кругляк В., Потапенко Г. Дуальна освіта у графічному дизайні: проблеми і перспективи. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 3 (21). С. 660–672. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/download/10387/10443> (дата звернення: 14.05.2024).

6. Демиденко О., Потапенко М., Кругляк В., Потапенко Г. Розвиток художньо-естетичного смаку у здобувачів освіти спеціальності «Дизайн» в процесі професійної підготовки. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 3 (21). С. 647–659. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/download/10386/10442> (дата звернення: 15.05.2024).

7. Дяченко А. Підготовка фахівців з національного дизайну в зарубіжних закладах вищої освіти. *Український Педагогічний журнал*. 2020. № 2. С. 5–15. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-2-5-15> (дата звернення: 18.05.2024).

8. Коваль Л. Стратегії формування креативних навичок у підготовці майбутніх фахівців з дизайну. *Наука і техніка*. 2024. № 2 (30). С. 574–584. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/download/9405/9458> (дата звернення: 20.05.2024).

9. Колодяжна А., Романенко І. Формування професійного іміджу майбутнього викладача професійного коледжу. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 2 (4). С. 397–410. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/download/1069/1068> (дата звернення: 12.05.2024).

10. Обуховська Е. Авторитет викладача з дизайну: специфіка, складові та способи напрацювання. *Архітектура, будівництво, дизайн в освітньому*

просторі: колективна монографія / За заг. ред. д-ра іст. н. В. В. Карпова. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2021. С. 341–354. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/52751> (дата звернення: 14.05.2024).

11. Орлова Н. Використання перспективних методів проектування природоінтегрованої архітектури у процесі навчання майбутніх викладачів дизайну. *Молодь і ринок*. 2023. № 6 (214). С. 51–54. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/issue/download/17088/9844#page=51> (дата звернення: 12.05.2024).

12. Пелех О., Сенів М. Проблеми застосування віртуальної та доповненої реальності у повсякденній діяльності. *Scientific Bulletin of UNFU*. 2024. № 34 (5). С. 90–96. URL: <https://doi.org/10.36930/40340512> (дата звернення: 20.07.2024).

13. Пісьо С. Пластична анатомія в мистецтві. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. № 1. С. 141–147. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.1.18> (дата звернення: 17.05.2024).

14. Чернявський Т. Міждисциплінарний підхід до навчання графічного дизайну майбутніх учителів трудового навчання у контексті інформатичної освіти. *Проблеми, надбання і перспективи вітчизняної та зарубіжної професійної освіти*. 2023. № 14. С. 57–64. URL: <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2023.14.300217> (дата звернення: 13.05.2024).

15. Pisyo C. Plastic anatomy of image creation. *SWorldJournal*. 2024. № 3 (23-03). P. 40–45. URL: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2024-23-00-039> (дата звернення: 20.05.2024).